

Otvoreno javno savjetovanje za srednjoročnu evaluaciju Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji (EGF)

Podaci o Europskom fondu za prilagodbu globalizaciji (EGF)

Europski fond za prilagodbu globalizaciji (EGF) europski je financijski instrument namijenjen pružanju pomoći osobama koje su izgubile svoja radna mjesta zbog negativnih učinaka globalizacije ili globalne financijske i gospodarske krize. Sredstvima iz EGF-a financiraju se mjere kojima se otpuštenim radnicima pomaže da nađu nova radna mjesta što je prije moguće.

Pojam globalizacije odnosi se na velike promjene u tokovima svjetske trgovine koje utječu na zapošljavanje zbog:

- znatnog porasta uvoza roba i/ili usluga u Europsku uniju iz zemalja i regija koje mogu proizvesti robu i usluge uz manje troškove,
- naglog pada tržišnog udjela na tržištu EU-a, tržištu države članice ili regionalnom tržištu u određenom sektoru,
- premještanje proizvodnje ili pružanja usluga (te stoga i radnih mjesta) u zemlje izvan EU-a.

Smatra se da su s gospodarskim krizama povezana otpuštanja koja pogađaju:

- „radnike koji su proglašeni viškom i samozaposlene osobe koje su prestale sa svojom djelatnošću zbog nastavka globalne financijske i ekonomske krize [...], ili kao posljedica nove globalne financijske i ekonomske krize.”.

EGF-om se može pomoći ako otpuštanja koja su prouzročena tim činiteljima ili učincima gospodarske krize imaju vrlo negativan utjecaj na lokalno, regionalno ili nacionalno gospodarstvo.

Sredstva iz EGF-a mogu se upotrijebiti za aktivne mjere na tržištu rada, kao što su pomoć u traženju posla, osposobljavanje/obrazovanje i naknade za prijevoz u slučaju nepredviđenih (velikih) otpuštanja.

EGF je osnovan 2006. (Uredbom (EU) br. 1309/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. uspostavljen je EGF za razdoblje 2014. – 2020. te je stavljena izvan snage Uredba (EZ) br. 1927/2006 Europskog parlamenta i Vijeća).

Od 2007. iz EGF-a je izdvojeno više od 560 milijuna eura za više od 140 slučajeva restrukturiranja u državama članicama čime je pružena pomoć za više od 130 000 radnika koji su izgubili svoja radna mjesta zbog restrukturiranja povezanog s promjenama u tokovima svjetske trgovine i globalizacijom ili zbog gospodarske i financijske krize. Više informacija o iskustvima otpuštenih radnika koji su pronašli novo radno mjesto i mogućnosti uz pomoć EGF-a može se naći na sljedećim internetskim stranicama: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=hr&catId=326>

Tijekom razdoblja 2014. – 2020. najveći raspoloživ iznos za mjere u okviru EGF-a smanjen je s 500 milijuna na 150 milijuna eura godišnje (taj se broj zasniva na cijenama iz 2011.). Novom uredbom o EGF-u omogućuje se potpora dodatnim skupinama pojedinaca. Među skupinama koje se trenutačno mogu koristiti potporom iz EGF-a (u regijama u kojima je 2012. stopa nezaposlenosti mladih premašivala 25 % i u jednakom broju kao korisnici potpore radi otpuštanja) mladi su u dobi do 25 godina (30 ako država članica odluči podići dobnu granicu) koji ne rade i ne sudjeluju u obrazovanju i osposobljavanju (tzv. NEET – mladi koji nisu zaposleni, ne obrazuju se i ne osposobljavaju). Taj dio Uredbe kojim se tim mladim ljudima omogućuje korištenje potporom na snazi je samo do prosinca 2017. Trenutačnom Uredbom o EGF-u povisuju se stope sufinanciranja mjera potpore za pojedince s 50 % na 60 % potpore na razini EU-a.

Svrha je ovoga savjetovanja osigurati da i javnost i korisnici EGF-a te organizacije uključene u planiranje i provedbu EGF-a iskažu svoje mišljenje u pogledu njegovog budućeg izgleda i u pogledu procjene koristi od financiranja iz EGF-a uzimajući u obzir na sljedeća mjerila:

- djelotvornost: u kojoj se mjeri aktivnostima sufinanciranim iz EGF-a postignut njihov cilj da se **pogođenim pojedincima omogući da pronađu novo radno mjesto** i, prema potrebi, u kojoj se mjeri pomoglo mladima koji nisu zaposleni, ne obrazuju se i ne osposobljavaju da pronađu posao ili da se vrate u sustav obrazovanja ili osposobljavanja;
- održivost: jesu li osobe koje su dobile posao (ili su ušle u sustav obrazovanja) nakon sudjelovanja u mjerama podupiranim iz EGF-a **uspjele zadržati taj posao** (ili dovršiti svoje obrazovanje) u razdoblju od 6 do 12 mjeseci nakon kraja potpore iz EGF-a;
- učinkovitost: je li **trošak potpore opravdan s obzirom na postignute rezultate...**;
- usklađenost: pri ocjenjivanju usklađenosti razmatra se u kojoj se mjeri financiranjem iz EGF-a podupiru druge mjere kojima se pomaže otpuštenim radnicima (i osobama koje su NEET) koje se financiraju iz nacionalnih sredstava ili drugih europskih fondova i financiraju li se **slične ili komplementarne aktivnosti**. Primjerice, iz EGF-a se mogu financirati mjere vrlo slične onima koje su na nacionalnoj razini dostupne radnicima pogođenima otpuštanjem, ili se takve mjere mogu nadopunjavati ili podupirati (na primjer, ponudom aktivnosti koje su više prilagođene potrebama pojedinaca, kao što su individualno savjetovanje, skupine za međusobnu podršku, potpora za mobilnost itd.) ili se mogu omogućiti drukčije vrste osposobljavanja ili dugotrajnije osposobljavanje nego što je to moguće iz nacionalnih fondova;
- relevantnost: u ovom se dijelu evaluacije razmatra jesu li **mjerila za upotrebu EGF-a** (npr. broj radnika otpuštenih u određenom slučaju tijekom određenog vremenskog razdoblja koji mora biti dostignut za prihvatljivost); je li mjerilo da otpuštanja moraju biti povezana s globalizacijom ili gospodarskom krizom i dalje relevantno te je li prikladno upotrebljavati EGF za podršku mladima koji se ne obrazuju niti su zaposleni (i treba li s time nastaviti);
- dodana vrijednost EU-a: pojam dodane vrijednosti EU-a odnosi se na to koliko se EGF-om pridonijelo omogućavanju potpore većem broju otpuštenih radnika (brojevni učinci) ili **prilagodbi potpore** njihovim pojedinačnim situacijama, za razliku od potpore koju bi pružila nacionalna, regionalna i lokalna tijela. Ocjenjuje se i je li pružena potpora skupinama ili pojedincima kojima inače potpora ne bi bila dostupna (učinci opsega); jesu li na temelju rezultata mjera sufinanciranih iz EGF-a **prikupljena nova saznanja** o provedbi djelotvornih mjera potpore koja su kasnije upotrijebljena u drugim slučajevima (učinci uloge) te je li na temelju iskustava stečenih upotrebom EGF-a došlo do promjena u načinima upotrebe europskih i nacionalnih fondova te vrstama aktivnosti koje se podupiru (postupovni učinci).